

6-7 perc

3. nap / Isten kockázata

Mózes 1. könyve 2. fejezet

4 Amikor az Úristen a földet és az eget megalkotta,

5 még semmiféle mezei fű nem volt a földön, és semmiféle mezei növény nem hajtott ki, mert az Úristen még nem bocsátott esőt a földre. Ember sem volt, aki a földet megművelje.

6 Akkor forrás fakadt a földből, és mindenütt megöntözte a termőföld felszínét.

7 Azután megformálta az Úristen az embert a föld porából, és az élet leheletét lehelte az orrába. Így lett az ember élőlény.

8 Ültetett az Úristen egy kertet Édenben, keleten, és ott helyezte el az embert, akit formált.

9 Sarjasztott az Úristen a földből mindenféle fát, szemre kívánatosat és eledelre jót; az élet fáját is a kert közepén, meg a jó és a rossz tudásának fáját.

10 Édenből pedig fakadt egy folyó, hogy a kertet öntözze; onnan aztán szétágazott, és négy ágra szakadt.

11 Egyiknek Písón a neve. Ez megkerüli Havílá egész földjét, ahol arany van.

12 Ennek a földnek az aranya jó. Van ott illatos gyanta és ónixkő.

13 A második folyónak Gíhón a neve. Ez megkerüli Etiópia egész földjét.

14 A harmadik folyónak Tigris a neve. Ez Assúr keleti részén folyik. A negyedik folyó pedig az Eufrátesz.

15 Fogta tehát az Úristen az embert, és elhelyezte az Éden kertjében, hogy művelje és őrizze azt.

16 Ezt parancsolta az Úristen az embernek: A kert minden fájáról szabadon ehetsz,

17 de a jó és a rossz tudásának fájáról nem ehetsz, mert azon a napon, amelyen eszel róla, halállal lakolsz.

18 Azután ezt mondta az Úristen: Nem jó az embernek egyedül lenni, alkotok hozzáillő segítőtársat.

19 Formált tehát az Úristen a földből mindenféle mezei állatot, mindenféle égi madarat, és odavitte az emberhez, hogy lássa, minek nevezi; mert minden élőlénynek az a neve, aminek az ember elnevezi.

20 Így adott az ember nevet minden jószágoknak, az égi madaraknak és minden vadállatnak, de az emberhez illő segítőtársat nem talált.

21 Mély álmat bocsátott azért az Úristen az emberre, és az elaludt. Akkor kivette az egyik oldalbordáját, és húst tett a helyére.

22 Az emberből kivett oldalbordát az Úristen asszonnyá formálta, és odavezette az emberhez.

23 Akkor ezt mondta az ember: Ez most már csontomból való csont, testemből való test. Asszonyember legyen a neve: mert férfiemberből vétetett.

24 Ezért hagyja el a férfi apját és anyját, ragaszkodik feleségéhez, és ezért lesznek egy testté.

25 Még mindketten meztelenek voltak: az ember és a felesége is, de nem szégyellték magukat.

Az ember közösségi lény. Miután az első fejezetben a teremtés minden napjának végén rendszeresen hallható: "*És látta Isten, hogy ez jó*" - az ember teremtése után pedig "*nagyon jó*" -, most először olvashatjuk a Bibliában: Ez nem jó. Nem jó, hogy az ember egyedül van. A Genézis 1-ben ez áll: "Isten a maga képére alkotta az embert - mégpedig férfinak és nőnek." Nos, a Bibliában sehol sincs szó arról, hogy Isten nemi lény lenne. Nem a nemiségtől leszünk Istenhez hasonlóak, hanem abban, hogy közösségi lények vagyunk. Az ember lényegét tekintve embertárs. Meghatározó lét kifejezései a kommunikáció, a szeretet és a másokért való élet. Önmagában nem életképes, és ha csak magáért él, eltéveszti életcélját. Éppen ezért semmilyen emberkép nem zárhatja ki ezt a vonást: az ember nem magányos, hanem társas lény. Ennek a férfi és a nő kapcsolata a legszorosabb, de semmiképpen nem az egyedüli megnyilvánulása. Izgalmas dolog, hogy a közösségre teremtettségünk istenhasoanlatosságunkhoz tartozik! Úgy tűnik, Isten is "kapcsolatlény". Mi is áll a Genézis 1,26-ban? "Majd így szólt Isten: Alkossunk embert, hozzánk hasonló lényt..." A keresztyének egy Istenben hisznek - de akkor kérem szépen, ki ez a "mi"? Kivel beszél Isten? Saját magával? Vagy ahogyan az első teremtett emberpárban, úgy Istenben is valahogy jelen van ez az "Én és Te"? Ebben a kérdésben itt nem mélyedhetek el. Csak annyit említek meg, hogy ezeket a sorokat már a korai keresztyénség az úgynevezett Szentháromságra való utalásként értelmezte, mellyel majd expedíciónk 30. napján foglalkozunk közelebbről.

Az ember hármas feladatát kap: "megnevezni, megművelni, megőrizni."

Tegnapi szövegünkhöz hasonlóan ez a fejezet is az embernek a teremtésen belüli abszolút különleges helyét hangsúlyozza. De a számunkra inkább visszataszító *uralkodni* kifejezés helyett itt az áll, hogy az embernek a földet "megművelnie és megőriznie" kell. Ehhez járul az a számunkra kissé furcsán hangzó feladat, hogy nevet kell adjon az állatoknak. Mindez fontos magyarázata annak, mit értsünk az *uralkodni* alatt és mit ne.

A föld megművelésénél mi elsősorban utcák, hidak, házak építésére gondolunk, azonkívül földművelésre és mezőgazdaságra, valamint műalkotásokra, szobrokra, edényekre és hasonlókra. A *megművelés* szó magában foglalja mindazt, amit ma "kultúrának" nevezünk. Tehát az embernek kezdettől fogva feladata, hogy kultúrát alakítson ki. Az ember az az élőlény, akinek a "természetéhez" tartozik a kultúra. Ez úgy mond teremtésünkhöz tartozó feladatunk. Mindazonáltal Isten az embernek világos határt állít fel, illetve irányt mutat, hová vezessen ez a "megművelés": tudniillik a teremtés megőrzéséhez. Bár Isten a kultúra, a megművelés feladatát bízta ránk, de nem a Föld kirablása és kizsákmányolása értelmében. Isten értelmezésében a kultúra megőrző cselekvést jelent.

A harmadik itt említett feladat az, hogy az ember nevet adjon az állatoknak, megnevezze őket. Amennyiben az ember megnevezi az élőlényeket, bizonyos értelemben birtokba veszi őket. Az ősi keleti országokban a névadás fejedelmi aktus: "Te hozzám tartozol". Ez sem váltságlevél arra, hogy a teremtményeket kizsákmányoljuk, hanem inkább a bizalom kifejezése, amelyet Isten kezdettől fogva belénk, emberekbe fektetett. Mindannyian tudjuk, hogy az ember nem nyilvánult méltónak erre a bizalomra. Visszaélt vele, és az őt körülvevő világot, sőt embertársait is keserű szenvedésbe taszította. Kérdés, hogyan tévedhetett ennyire Isten. Nem kellett volna tudnia, hogy az ember, bár megműveli és nevével nevezi majd a teremtést, mégsem fogja megőrizni? Azt állítom, hogy Isten nem tudta és nem is tudhatta. **Mert az ember teremtésével Isten kiszámíthatatlan kockázatot vállalt magára.** Ez a kockázat nem kevesebből adódott, mint a szabadság adományából: az ember választhat, hogy Isten akaratát teszi-e vagy sem.

3. nap / Isten kockázata

Az ember "Isten kockázata" (Helmut Thielicke) - se több, se kevesebb. "*Alkossunk embert a képmásunkra, hozzánk hasonlónak*" - ez áll a Bibliában. És Isten megtartotta szavát. Az ember hasonló hozzá, leginkább a szabadság adománya révén.

Miért tesz Isten ilyen kockázatos dolgot, miért ajándékozta az embernek a szabadság adományát? A válasz így hangzik: mert azt akarja, hogy az ember az ő képmása legyen. Emlékezzünk csak: a teremtésnek rajtunk, embereken kell felismernie, hogy Isten milyen jószágos, szeretetteljes, bölcs és igazságos. Mindezeknek a tulajdonságoknak egyetlen közös alapfeltételük van: **a szabadság**. Csak akkor tud valaki jó lenni, ha megvan a szabadsága arra, hogy adott esetben ne legyen jó. Képzeld el, hogy valakit arra kényszerítenél, hogy mindig jót tegyen: igaz, jót tenne, de ő maga nem lenne jó. Az, aki csak azért teszi a jót, mert muszáj neki, nem jó. Azt még kevésbé állíthatjuk, hogy ez a lény szeret. Mert hiányzik neki a szeretethez és a jószághoz szükséges feltétel: mégpedig **a szabadság**.

Összefoglalva: csak az tud jó lenni, aki gonosz is tud lenni. Csak az tud szeretni, aki azt is választhatja, hogy ne szeressen. Ezért ró tilalmat Isten a kert közepén álló fára. Megteremti a döntés helyét, ahol az ember választhat, hogy Isten akaratát teszi-e vagy sem. Csak ott tud az ember jó lenni, ahol gonosz is lehet. A jó és rossz megismerésének a fáját azért kaptuk, hogy kifejlesszük rajta az összes lehetőségünket, és megvalósítsuk létünk élmét: hogy Isten jószágát beletükrözzük ebbe a világba.

"A szabadság felelősséget jelent; ez az oka annak, hogy a legtöbb ember fél tőle."

George Bernard Shaw

3. Vegyük fel valakinek a keresztjét: miképpen Cirénei Simon vitte Jézus keresztjét. Lehet az egy szomszéd, barát, családtag, munkatárs vagy bárki, aki valamilyen nehézséggel küzd. Tegyük a „vállunkat” a terhe alá!

[A könyv megvásárolható:

<https://www.lutherkiado.hu/kiadvanyok/konyvek/lelkiseg/486-40-nap-alatt-az-en-korul>]